

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Inivstitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

IMPUTANS aliquem de aliquo crimine, vel dicendo ipsum esse spurium, vel infamem, accusando, vel denuntiando, vel testificando secundum iuris formam, sine malo animo, sed ut iustitia locum habeat, non peccat, cum faciat quod facere debet, nec tenetur de iniuria. ff. eod. l. cum qui. Idem si facit excipiendo, ut repellat a testimonio. capi. ex parte. de testi. vel ab ordine, vel beneficio. cap. super his. de accusat. quia nemo utens iure suo alteri dicitur facere iniuriam. de elect. capi. cum ecclesia. Si autem hæc dicat tantum ad infamandum, quod presumitur, quando non habet iustam causam dicendi, tunc facit iniuriam, & condemnandus est, per capi. ex merito. §. q. i. Si autem habet causam, tamen non mouetur propter hoc, sed ex odio, vel ira, intendens principaliter illius infamiam, & non iustitiam, non euadit peccatum mortale, cum agat contra charitatem proximi, & ad sit animi malignitas.

IN IURIAS remittere, quod ad affectum animi, quilibet tenetur sub præcepto: quia est præceptum Christi dicentis, Dimitte, & dimittemini. & sine tali remissione, proximus amari non possit: sicut præcipitur in euangelio. Licet tamen aliquando vindicare iniuriam zelo iustitiæ, & non liuore vindictæ: ut pro emendatione peccatoris vel ad exhibendum eum, vel pro pace aliorum, vel pro iustitiæ conseruatione, vel pro honore Dei, vel alijs bonis respectibus. Thom. q. vnica, de virtutibus. & secunda secunda. q. 25. infra. Vindicta per totum. Quæ iniuria dicantur enormes, supra, enormis. §. 3.

N liceat pro iniuria repellenda se tueri, & iniuriantem percutere incontinenti? Respondent doctores quod sic. Panormitan. in capitul. olim. de restitutio. spolia. elect. n. post Bartol. quia si pro rebus potest percutere, a fortiori pro fama. Tamen si percuteret clericum occidendo, vel mutilando, licet non esset excommunicatus, efficeretur tamen irregularis, in clemen. si furiosus. de homici. intel-

lige prædicta cum moderatione, supra, homicidium. §. 5. Infra, Irregularitas. §. 43. non tamen licet post percutiorem repercutere: quia non esset defensio, sed vindicta, quæ referuatur iudici: secundum Innocent. in dict. capitul. olim. nisi forte timeretur geminata percutio: secundum eundem Innocent. licet quidam oppositum tenuerint.

IN IURIA TOR tenetur satisfacere iniuriato de damno dato, siue in rebus, siue in fama: hoc enim est de lege naturæ. & ultra hoc, de iniuria tenetur veniam petere, nisi esset prælatus, qui in corrigendo modum excessisset, vel nisi ex hoc maius malum timeretur: tunc aliter nolens hoc modo satisfacere, non debet absolui: quia est in mortali, & incontritus: nisi iniuriatus liberaliter iniuriæ actionem remittat quoad conscientiam, ut dicit Sil. verb. iniuria. §. 5.

IN IUSTITIA.

IN IUSTITIA, qua quis opus iniustum committit, ex suo genere est peccatum mortale: secundum Thom. secunda secunda. quæstion. 59. arg. vltim. in quacunque materia inueniatur: quia nocuum est proximo infert: quod est contra charitatem. Si autem per accidens committatur iniustitia, ut cum non intendit quis proximum offendere, nec scit sequentiam lædere, non est mortale, nisi noxæ cimenti magnitudo, aut negligentia sciendi reducat actum ad suum genus: ut si quis ex loquacitate aliquem notabiliter infamat, etiam quod talem infamiam non intenderet. Debebat enim aduertere quid poterat sequi. Vel si quis proiecit saxum quod solent transire homines, & interfecit aliquem: quia tenebatur considerare casum. Alias est peccatum veniale: ut pro re parua, vel in primis motibus. Quando autem ignorantia potest excusare, vide supra, Ignorantia. §. 1. 8. & 9. Sicut omne opus virtuosum potest dici actus iustitiæ, ita omne peccatum, actus iniustitiæ: quia contra Deum est, cui secundum iustitiam obe-

dicitur

dire tenemur.

INOBEDIENTIA.

INOBEDIENTIA, qua quis suo superiori in his, in quibus subijcitur, non obedit, si hoc fiat ex intentione non obediendi, est peccatum mortale ex genere suo: quia iniuriam facit superiori, cōtemnens eius praeceptum. Nam idem est cōtemnere praeceptū, & nolle ex intentione obedire praecepto. Sic enim patet, quod praecepto nō vult subdi. Et quia paria sunt, nolle ex intentione obedire, & cōtemnere, & contemptus ubique damnable censetur, ideo mortale peccatum est. Et hic intellige per praeceptum, non tantum illud praeceptum formale obligans ad mortale: ut est dicitur in virtute spiritus sancti, & c. vel praecipiendo mādamus, & huiusmodi, sed omne mādātum quomodocunque obligans subditum ad obediendum, prout praeceptum in mortalibus distinguitur contra consilium. Intellige etiam inobedientiam formaliter, scilicet ex intentione. Aliter veniale est, ut pro minima, vel ratione actus imperfecti. Si autem non obediat non ex intentione non obediendi, sed ex negligentia, vel alia causa, tunc peccatum iudicandum est secundum materiam circa quam est. Nam si circa praecepta Dei, vel praecepta formalia superiorum, peccatur mortaliter, nisi impotentia, vel causa sufficiens excuset, infra, Obedientia. §. 12. Praeceptum. §. quarto.

² Non obedire legis praecepto, quando lex est iusta, acceptata, & non abrogata per contrariam consuetudinem est peccatum mortale, etiam quod talis lex sit poenalis, continens tantum unum praeceptum: ut dicēdo, qui percussit aliquem vulnere, soluat 10, aut eos: nisi adsit ignorantia non crassa, & non affectata, quae possit excusare, vel nisi probabiliter crederet, quod si desset legislator, non velle in tali casu obligare, vel nisi quando contrafaciens legi, non credit contrafacere intentioni statuentis, etiam quod secundum veritatem contrafaceret,

quod tamen existimat non esse. Et haec determinatio est secundum mentem S. Thom. 4. senten. dist. 15. & secunda secundae. q. 147. ubi loquitur de ieiunio. & Pa. in rub. de obser. ie. Et sicut dictum est de praeceptis statutorum: ita dicendum est de praeceptis pralatorum, quod ad culpam, quia obligat siue sint poenalia, siue non: nisi quando lex vel praeceptum declararet non obligare ad culpam, sed tantum ad poenam, sicut fit in constitutionibus fratrum praedicatorum, infra lex. §. 4. Distinctio quam ponit Hen. de Can. in quol. de praeceptis statutorum, est inutilis.

INQVIETUDO.

INQVIETUDO mentis, est filia auaritia. Nā ex hoc quod quis valde ad aliquid afficitur, circa illud mentē occupatam tenet, vel circa negotia secularia ex affectu auaritia, vel circa venerea, vel circa alia, secundum diuersum affectum hominum. Et communiter veniale peccatum est, quando versatur circa materiam venialiter malam. Si verò circa materiam malam mortaliter, ut esset fornicatio, vel huiusmodi, & cum animo deliberato, tunc mortale esset peccatum, secundum Caetanum in summa, ibi. Si ob mentis inquietudinem quis omittat, quae ad salutem necessaria sunt, ut confessionem, & similia, talis inquietudo mortalis est.

INQVISITIO.

INQVISITIO, per quam iudicialiter proceditur ad inquisitionem criminis, si sit specialis contra certam personam, ad poenam imponendam, requirit clamorofam infamiam praecedentem, in cap. qualiter & quando el. secundo. de accusat. non autem quando est generalissima, vel generalis super aliqua provincia vel loco. de accusatione. cap. sicut olim. Sed si fiat contra specialem personam, aut sit contra praetatum secularem, & tunc non debet fieri, nisi tanta praecedat infamia, ut sine scandalo, vel periculo dissimulari non possit, ut in dict. c. qualiter & quando. vel sit contra subditum seculi